

PATVIRTINTA

Klaipėdos lopšelio-darželio „Versmė“

direktoriaus 2014 m. spalio 8 d. įsakymu Nr. V-80

1 priedas

PRITARTA

Klaipėdos miesto savivaldybės administracijos

Ugdymo ir kultūros departamento

Švietimo skyriaus vedėjo

2014 m. spalio 7 d. įsakymu Nr. ŠV1-266

KLAIPĖDOS LOPŠELIO-DARŽELIO „VERSMĖ“ IKIMOKYKLINIO AMŽIAUS NEFORMALIOJO VAIKŲ ŠVIETIMO PROGRAMA „ŽAIDŽIU, STEBIU, BANDAU“

I. BENDROSIOS NUOSTATOS

1. Švietimo teikėjas – Klaipėdos lopšelis-darželis „Versmė“ įregistruotas Juridinių asmenų registre, kodas 190428845. Teisinė forma – biudžetinė įstaiga, teikianti ikimokyklinį ir priešmokyklinį ugdymą.

2. Įstaigos buveinės adresas – Kalnupės g. 6, LT-93173 Klaipėda.

3. Programos pavadinimas – Klaipėdos lopšelio-darželio „Versmė“ neformaliojo vaikų švietimo programa „Žaidžiu, stebiu, bandau“ (toliau – Programa).

4. Programos rengėjai: Irena Zaleckienė, direktoriaus pavaduotoja ugdymui, Irena Šėgždienė, neformaliojo švietimo auklėtoja, Ilona Tertelienė, psichologė.

5. Programos koordinatorius – direktorė Vida Martinkienė.

6. Programos trukmė – tęstinė. Programos turinys koreguojamas pagal poreikį.

7. Programos apimtis – vieneri metai.

8. Programos dalyviai – ikimokyklinio amžiaus vaikai.

9. Programos aktualumas: bandymų ir eksperimentų kambarėlyje vyksta netradicinė veikla, padedanti vaikams, turintiems didelių specialiųjų ugdymosi poreikių, formuoti vaizdinius tiesioginio patyrimo būdu, panaudojant visus žmogaus turimus pojūčius (regėjimą, klausą, uoslę, lytėjimą, skonį), tyrinėjant, bandant, stebint, lyginant aplinkos objektus bei reiškinius, ugdyti meilę gamtai. Programos įgyvendinimui įstaigoje sudarytos palankios materialinės, ugdymo(si) sąlygos.

II. TIKSLAS IR UŽDAVINIAI

10. Programos tikslas – suformuoti vaizdiniai apie aplinkos objektus ir reiškinius.

11. Programos uždaviniai:

11.1. mokyti daiktų bendrųjų požymių: spalvų, formų, dydžių, kiekio;

11.2. stebėti aplinkos daiktus, gamtos objektus, juos lyginti, rasti panašumus bei skirtumus;

11.2. suprasti metų laikų kaitą, jos priežastis;

11.4. suvokti švaros ir sveikatos svarbą.

III. PROGRAMOS ĮGYVENDINIMO PRINCIPAI, METODAI, PRIEMONĖS

12. Programa įgyvendinama, vadovaujantis šiais ugdymo principais:

12.1. individualizavimo – atsižvelgiama į kiekvieno vaiko patirtį, jo specialiuosius ugdymosi poreikius, galimybes, interesus;

12.2. sąveikos – ugdymas grindžiamas visų šio proceso dalyvių sąveika.

13. Įgyvendinant ugdymo turinį, bandymų ir eksperimentavimo kambarėlyje taikomi šie darbo būdai ir metodai: stebėjimai, bandymai, tyrinėjimai, naudojant visus jutimus – regėjimą, lytėjimą, uoslę, klausą, skonį.

14. Bandymams ir eksperimentams naudojamos priemonės: gamtos tyrinėjimo rinkinys, vabzdžių stebėjimo prietaisai, mikroskopas, svarstyklės su svareliais, žandikaulio modelis, įvairūs indai rūšiavimui, maišymui ir matavimui, padidinamieji stiklai, pipetės, pincetai, magnetai, kriauklės, akmenukai, sėklų rinkiniai, smėlis.

IV. PROGRAMOS TURINYS

(KOMPETENCIJOS, PASIEKIMAI, UGDYMO GAIRĖS)

KOMPETENCIJOS	PASIEKIMAI	UGDYMO GAIRĖS
1	2	3
Pažinimo kompetencija	<p>Žino ir teisingai pavadina darželio teritorijoje augančius medžius, gėles, pažįsta dažniausiai matomus paukščius.</p> <p>Geba naudotis gamtos stebėjimo priemonėmis.</p> <p>Įvardina augalų kitimo skirtingu metų laiku būsenas.</p> <p>Skiria ir įvardija daržovių, vaisių rūšis, nusako jų formą, spalvą ir skonio ypatybes.</p> <p>Pastebi gamtoje vykstančią metų laikų kaitą, orų permainas.</p> <p>Apibūdina pagrindinius metų laikų požymius</p> <p>Teisingai įvardina medžiagų pokyčius.</p> <p>Atpažįsta ir pavadina pagrindines spalvas, geometrines formas, skiria 3-4 dydžių daiktus</p>	<p>Sudaromos galimybės darželio teritorijoje stebėti ir lyginti medžius (klevą, beržą, šermukšni) pagal lapų formą, kamienų spalvą, gėles (rožes, tulpes, jurginus) pagal žiedų formą, spalvą, paukščius (varnas, šarkas, žvirblius, zyles) pagal kūno dalių sandarą.</p> <p>Atliekami bandymai: „Lapo kontūro atspaudas“, „Skirtukai iš žiedlapių“, „Vandens gėlė“, „Plevenantis paukštis“ ir kt.</p> <p>Vaikai mokomi rūpintis augalais ir paukščiais.</p> <p>Atliekami bandymai, išryškinantys dviejų daržovių ir vaisių panašumus bei skirtumus (burokėliai ir morkos, obuoliai ir kriaušės ir kt.).</p> <p>Stebimi gamtos pakitimai įvairiais metų laikais.</p> <p>Tyrinėjama ir eksperimentuojama maišant, tirpinant, užšaldant įvairias medžiagas (vandenį, smėlį, sniegą, ledą). Atliekami bandymai: „Nepaprasti lašeliai“, „Ledinis vanduo“, „Ledas akimirksniu“ ir kt.</p> <p>Mokomasi atrasti, pavadinti aplinkoje esančių daiktų spalvas, formas, ir dydžius.</p> <p>Maišant dvi spalvas išgaunami atspalviai, jie pavadinami.</p> <p>Sudaromos galimybės eksperimentuoti su tūrinėmis geometrinėmis formomis, pripildant jas įvairia medžiaga (smėliu, vandeniu, biriais produktais ir t. t.).</p> <p>Mokomasi skirti dydžius, pasinaudojant įvairia sukaupta</p>

		medžiaga (kriauklėmis, jūros ežiais,
1	2	3
	Geba daiktus, reiškinius pažinti visais pojūčiais: žiūrint, liečiant, užuodžiant, ragaujant, klausantis	jūros žvaigždėmis, gintaro gabalėliais ir kt.). Vaikai skatinami tyrinėti aplinką įvairiais jutimais: rega, lietimui, uosle, skoniui, klausai. Atliekami bandymai: „Sutrumpėję pirštai“, „Kvepianti batų dėžutė“, „Vielinis telefonas“ ir kt.
Socialinė kompetencija	Geba bendrauti, klausinėti, atsižvelgti į kitų poreikius. Eksperimentuoja drąsiai, nebijo suklysti, suklydęs bando iš naujo. Žino šiukšlių rūšiavimo taisykles. Ilgiau išlaiko dėmesį, susikaupia veiklai	Atliekant įvairius bandymus, vaikai skatinami bendrauti, dalintis, dirbti kartu, tartis, netrukdyti kitiems ir įgyvendinti įvairius bendrus sumanymus. Mokomasi rūšiuoti atliekas
Sveikatos kompetencija	Geba pasirinkti, kuris maistas yra vertingas, naudingas, o kurio reikėtų atsisakyti, žino 2-3 rūšių arbatžolės, jų naudą žmogaus sveikatai. Moka taisyklingai valyti ir prižiūrėti dantukus. Saugo klausą ir vengia triukšmo	Vaikai mokomi atskirti sveikus maisto produktus, kurie yra naudingiausi augti, būti sveikiems, stipriems ir gerai jaustis. Su vaikais kalbama, kokių vitaminų turi įvairios daržovės, vaisiai. Spaudžiamos sultys, gaminamos salotos, ragaujamos žolelių arbatos. Vaikai mokomi taisyklingai prižiūrėti dantis, naudojant žandikaulio muliažą. Demonstruojama kenksmingų saldžiųjų gėrimų žala dantukams, atliekant bandymą „Dantukas kokakoloje“. Eksperimentuojama ir bandoma įsiklausyti į kūno signalus, sukeliamus įvairaus stiprumo garsų ar tylos
Komunikavimo kompetencija	Geba klausyti, atsako į klausimus, apibūdinti daiktą, veiksmą. Moka pasisveikinti, atsisveikinti, atsiprašyti, kreiptis pagalbos blogai pasijutus. Geba kopijuoti simbolius, įvairias linijas, ornamentus, juos užrašyti ant netradicinių paviršių. Moka nuosekliai apibūdinti daiktus, situacijas	Vaikai skatinami papasakoti bandymų eigą, atsakinėti į klausimus. Palaikomas mandagus kasdienis vaikų elgesys. Sudaromos galimybės piešti, rašyti smėlyje, ant stiklo, padengto smėliu, smulkiomis kruopomis. Skatinami apibūdinti daiktus pagal pasakojimo schemą, kurti siužetus smėlio dėžėje, naudojant gyvūnų figūrėles, gamtinę medžiagą
Meninė kompetencija	Pavadina spalvas, moka padaryti atspalvius sumaišius kelių spalvų dažus. Džiaugiasi kūrybos procesu, jaučia pasitenkinimą kuriant.	Eksperimentuojama su spalvomis jas maišant, tirpinant įvairiuose skysčiuose, stebimas spalvų žaismas, jų susiliejimas. Atliekami

	Moka išgauti garsus, juos apibūdinti	bandymai: „Spalvotų lašelių
1	2	3
		išdaigos“, „Stebuklingi paveiksiai“ ir kt. Tyrinėjamos įvairios garsų išgavimo galimybės pučiant stikliniais buteliukais, grojant elastingomis gumytėmis, stiklainiais su vandeniu ir t. t.

V. VAIKŲ PASIEKIMŲ IR PAŽANGOS VERTINIMAS

15. Vaikų pasiekimų vertinimo metodai: vaiko stebėjimas bandymų ir eksperimentavimo metu, pokalbis su vaiku, vaiko veiklos analizė.

16. Vaiko pasiekimų vertinimo dažnumas: rugsėjo mėnesį (vaiko pažinimas, jo pasiekimų lygio nustatymas, ugdymosi perspektyvos numatymas) ir pusmečio pabaigoje (esant būtinybei – dažniau).

17. Pasiekimų fiksavimo formos: vaiko pasiekimų aprašas, vaiko darbų aplankas, skaitmeninės laikmenos, individualios ir pritaikytos Bendrosios ikimokyklinio ugdymo programos.

18. Vaikų pasiekimai ir pažanga su tėvais (globėjais) aptariami individualiai 2 kartus per metus, esant poreikiui – dažniau.

SUDERINTA

Klaipėdos lopšelio-darželio „Versmė“
mokytojų tarybos posėdžio 2014 m. rugpjūčio 29 d.
protoliniu nutarimu (protokolas Nr. 3)

LITERATŪRA

1. Kramer A. Iliustruota vaikų enciklopedija. Vilnius, 2001.
2. Jonson S., Cheryl E. Pažink save. Vilnius, 2001.
3. Press H. J. Žaisdami mokomės. Vilnius, 2000.
4. Oxlade Ch., Ganeri A. Mano pirmoji mokslinė enciklopedija. Slovakija, 2000.
5. Jeitner–Hartmann B. Didžioji vaikų ir darbėlių knyga. Vilnius, 2000.
6. Spiteri H., Pickening D. 1001 klausimas ir atsakymas. Vilnius, 2000.
7. Grabbet R. Didžioji spalvota žaidimų knyga. Vilnius, 2000.
8. Kothe R. Gudrių atsakymų knyga. Mokso įdomybės. Vilnius, 2003.
9. Karazija R. Žaislai, įdomūs bandymai ir žaidimai. Vilnius, 2002.
10. 500 klausimų ir atsakymų. Vilnius, 2004.
11. Mano pirmoji klausimų enciklopedija. Vilnius, 2004.
12. Visko pasitaiko. Penkiasdešimt atsitiktinių atradimų. 2005.
13. Utz A., Martin J. Įdomieji bandymai. Vilnius, 1999.
14. Hofman H., Koop U. Didžioji atsakymų į vaikų klausimus knyga 1999.
15. Bartl A. Žaisk, eksperimentuok ir stebėkis. Vilnius, 2007.